

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.

Na pol roka --- 2 „ — „

Na štvrt roka --- 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,

páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vítazstvo, či zrada?

V dejepise naznačené je dakoľko takých smutných udalostí, keď veliteľ vojska tajne vyjednával s nepriateľom a prinútil bojovníkov svojich, aby poddali sa a složili zbroj. Dejepis takéto počínanie uznáva za najväčšiu potupu, a nazýva to vlastizradou. Aj je tak.

Takéto niečo opätovoľalo sa dňa 5. decembra v uhorskom parlamente, keď Franc Koššuth, vodca strany neodvisliakov poddal sa Tiszovi, složil zbroj a prinútil bojovníkov, aby vrhli sa na kolena pred hrdým a násilným Tiszom. Teda na hradbách strany Koššuthovej vlaje biela zástava, u Tiszovcov však panuje radosť nesmierna. Nová nádej naplnila už-už pochybujúce srdcia, že Tisza udrží sa s pomocou židov a kalvínov, a nastanú dobré časy pre nenasýtencov.

Keď rozmýšľame nad touto nepeknou hračkou, ktorú vopred vymysleli; o ktorej predpovedali sme, aký koniec vezme, a ktorej podobná nestala sa ani v jednom parlamente na širom svete: srdce naše naplní hnev a trpkosť. Hneváme sa, a lutujeme národ, že má takých zastupiteľov v snemovni. Úplných desať mesiacov viedli boj oproti vláde za maďarské kommando a za maďarské vojsko. Boj tento vyhlásili za svätý. Hromžili, že kto nevezme v ňom účasť, je vlastizradom, nepriateľom národa, že nezaslúži, aby požíval uhorskú slobodu. Vyše sto deputácií sohnali pred snem, aby žiadali to, čo oni. Mnohé župy a mestá obrátili sa s prosbou na snem, aby uskutočnil te, čo Koššuthovci žiadajú. Zakázali porcie inkassovať. Tisíce článkov písali o tomto, každý s tým sa končil, že Rakúsko nedostane ani jedného regrúta, ani halier peňazí, za-

kiaľ neuvede sa do života maďarské kommando. Jedny noviny písaly o Koššuthovi, aby sa zastrelil, ak zrečie sa maďarského kommanda. (A teraz této noviny na slávu volajú Koššuthovi, že hlavu sklonil pred Tiszom!) Pobúrili celý národ. Vyhrážali sa s revolúciou. Prekazili vážnu prácu snemu. Hladali priateľstvo Čechov a rakúskych socialistov, aby im pomáhali. Robili komedie, zvady, pletky daromnice, nočné zasadnutie v snemovni. Nadávali si, grobianili, päste dvíhali jeden na druhého, a teraz: Franc Koššuth s celým táborom svojim poddal sa. Vyslovil, že prestanú bojovať, jestli Tisza prisľúbi, že zmení volebný zákon a prísne prevede zákon o vyučovaní maďarskej reči v ľudových školách.

Či sa nemáme smiať nad týmto vyjednávaním? Či to nenie zrada? Či to nebolo popredku vymyslené? Teda za maďarskú reč vedú boj, robia nesmiernú škodu krajine, huckajú národ, a ponížene složia zbroj. Za čo? *Za mandát ablegátsky, ktorý Tisza rozdáva!*

My od počiatku odsúdili sme boje Koššuthovcov, lebo vedeli sme, aký koniec vezmú. Veď vidíme, čo sa stalo. Zúrivi obštruantí pekne krásne poddali sa Tiszovi za prázdne sľuby.

Krásne vlastenectvo! A ešte sa opovazujú vychvalovať sa, že čo všeličo vydobudli pre krajinu s bojom svojim. Ale kto to uverí, keď vidíme náramnú škodu, ktorú narobili krajine? Na vojenské vydobytky, s ktorými chvália sa, rakúsky minister Körber to povedal, že sú to len sľuby; nič neuskutočnia z nich, lebo k tomu slovo má aj Rakúsko. Teda odtiaľ nič nedostaneme. Čo sa ale týče volebného zákona, to by mala vláda aj bez Koššuthovcov previesť. Nespravodlivosť terajšieho volebného práva nesmie

trvať ďalej. Nikto nebojuje za volebné právo tak, ako my. Košuthovcom to len teraz prišlo do rozumu pod nátlakom socialistov. Okrese jejich preplnené sú socialistmi, tí sa im vyhrážajú. Chcú ich utíšiť.

Teda prečo bola tá komédia, ktorú vyše roka prevádzali? Kto vynahradí škodu, ktorú krajina preto utrpela? Kto dá vynáhradu starým vojakom, že o tri mesiace dlhšie museli slúžiť? Kto dá vynáhradu náhradným rezervistom, ak ich zavolajú k riadnej službe vojenskej? Pravda, balamútiť národ, to je im vlastenectvo, ale na to smejú sa, že komédie té nie oni, ale krajina musí zaplatiť. — Či museli padnúť Széll a Héderváry? Či by tí neboli to isté slúbili a previedli čo Tisza? Košuthisti sú príčina tomu, že Tisza zostal ministerpredsedom; všetko víťazstvo Košuthovcov záleží v tom, že nám priviedli násilného staroliberála Štefana Tiszu na krky. Chceli mať človeka svojho, ktorý deliť bude sa s nimi. Majú ho.

Dávno sme vedeli o strane tejto, že tajne napomáha vládu. Obe strany broja oproti ľudákom a oproti kresťanskej strane. Radi by ju udušili, aby len oni dostali sa do snemovne. Mandáty ablegátske z milosti ministrov dostávajú. Toho sa nalakali, že Tisza vykopne ich zo snemovne, preto sa poddali a zostali jeho najvernejší sluhovia. My sa len tomu čudujeme, že už dávno neprešli na vládnu stranu aj s batohami, lež ešte ďalej opovažujú sa mámiť národ, že za samostatnosť krajiny bojujú.

My posudzovali sme obštrukciu, lebo tak mienime, že keď ablegáti plat berú, nech si ho zaslúžia s vážnou prácou tak, ako aj my chudobní ľudia chatrný zárobok náš.

Teraz by sa radi chvastali, že vraj s víťazstvom. Veru ste vydobili vy z koláča diery! Noviny jejich to píšu, že to je víťazstvo preto, lebo že keby Tisza padol, koniec by bolo liberalizmu, po ňom nasledovala by kresťanská vláda. Toho sa boja, preto lýžu päty Tiszovi. Teda nie za kommandovú reč a za práva národa robili pletky, ale za židovský liberalizmus. Neboli im po chuti katolíci: Széll a Héderváry, ktorí vyvrátili mäsný hrniec hore dnom a zavesili obrokovú kapsu na klinec, ale chceli mať násilného staroliberála a kalvína Tiszu. Cieľ dosiahli. Teraz môžu započat to, čo aj francúzski privrženci jejich

robia. Vyháňat mníšky a kňazov, zatvárať školy cirkevné, prenasledovať katolíkov a zhabať majetky cirkevné. Sú k tomu pohromade: staroliberáli, židia, kalvíni, Košuthovci a neznajbohovia . . . Nuž a my katolíci máme sa dívať ako bojazliví a pokorní otroci na túto hračku? S lahostajnosťou nič dobrého nevyvedeme; ba naopak, budeme istou korisťou zúrivého nepriateľa. Je čas, aby sme sa chystali k obrane. Katolíci tiež majú spoludržať a nie bočiť jeden od druhého. My nemáme čo hľadať medzi liberálmi. Ba porátať sa musíme s tými, ktorí posmech robia z národa, a pre svoj zisk aj zrady sa dopustia. Dolu s nimi!

Andrej Hladký.

POLITICKÉ CHÝRY.

Košuth, pomocník Tiszov.

Medzi neodvislou stranou a liberálnou mal by byť dľa zásad ich neprekonateľný rozdiel. Strana neodvyslá zakladá sa na docela na inom stanovisku, ako strana liberálna. Neodvysliaci neuznávajú vyrovnanie naše s Rakúskom z r. 1867, kdežto strana liberálna chvastá sa, že je ona jediným strážcom oného vyrovnania. Z toho nasleduje, že politika Košuthovcov a politika liberálov sú si sebe doprosta protivné: neodvysliaci ľahajú v ľavo, liberáli ale v pravo. Tieto úplne sebe protivné stránky teda nikdy nepodporovali jedna druhú. Výnimka stala sa iba vtedy, keď vyniesly sa tie nedobre povestné cirkevno-politické zákony. Vtedy neodvysliaci a liberáli jednomyselne hlasovali za zrušenie platnosti stavu manželského sviatostného.

Druhú výnimku badáme teraz. Od boja proti Tiszovi odstúpila strana neodvysliakov na žiadosť a či na rozkaz Košuthov, ačpráve viacerí členovia boli s tým odzbrojením nespokojní. Ale že báli sa o mandát, nuž umkli všetci. Obštrukcia Košuthovcov teda na jeden úder prestala. Keď ale Ugronisti i naďalej obštruovali, tu daktorí aj z pomedzi Košuthovcov primiešali sa k nim. (Kubik, Lengyel.) To dopálilo Košutha veľmi. Jeho oddanosť ku Tiszovi je natoľko bezhraničná, že žiada od svojich ľudí nielen to, aby neobštruovali, ale aj to, aby sa vôbec ani len ohlásili neopovažovali na sneme, a čo by to hneď akákoľvek súrna interpellácia aj vyžadovala. Košuth teda povolal svojich do porady, ktorá sa zaoberala s tým, že niektorí členovia ochotní by boli napomáhať ešte obštrukciu. Strana potom ustálila sa na tom, že podporo-

vane obštrukcie nesrovnáva sa s posledným uzavretím snemu. Tu ale niektorí osvedčili, že oni obštruovať síce nebudú, ale keď za potrebné uznávajú budú, nezrieknu sa slobody, aby povinnosť svoju na sneme plnili. Po dlhšej debatte Franc Košuth vyriekol, že posledné uzavretie strany vytvára podporovanie obštrukcie. Toto neznamená ale, že členovia strany nemôžu sa zúčastniť debatty o vojenských predlohách, lež to, že ich reč nemôže byť obštručného charakteru. Potom ďalej je ustálené, aby členovia bez vážnej príčiny neprehovorili v sneme do tých čias, pokým trvá obštrukcia.

Toto vystupovanie Košuthovo v prospech Tiszu až tak kričí, že jemu neide viac o zásady, ale len o priazeň «silnorukého Tiszu». Že Košuth zastavil obštrukciu, už aj to bolo veľmi nápadné; no predsa bolo možné pritom vykrucovať, že ponevác niet nádeje na víťazstvo, odstupujú od obštrukcie. Ale keď už ráz obštrukciu zastavili, čože má Košuth naháňať a preháňať ľudí svojich, aby ani slovíčkom nrotestovali Tiszu, ktorý je predsa kalvín a poslušný kamarát židov, teda ten najväčší vlastenec?

Prečo Košuth pomáha liberálom?

Pod nadpisom «Po komédii» vykladá nám veľk. pán Ján Trubinyi, ablegát ľudový v novinách «Pressburger Tagblatt», že prečo složili zbraň Košuthovci. Medzi iným píše: «Príčinu odzbrojenia udáva vodca obštrukcie takto: Krvácajú nám nose, ale žiaľno, teraz už bojovať nemôžeme, lebo luterán-Košuth nemôže trpeť zbuktatovanie kalvína-Tiszu. Židia zúrivo žiadajú odzbrojenie. Všetky lôže frajmaurerov daly sa do práce. Nemcžno ďalej bojovať. Smluva sa uzavrela. A cena paktumu (smluvy) že je aká? (Takáto:)

1. Predostre sa návrh zákona, dľa ktorého *shabe sa aktívne a passívne volebné právo kňazov.*

2. Zoštatnia sa všetky školy, a ponevác vlada ku školám protestantským — pre autonomiu (samosprávu v cirkevných veciach) protestantov — prístupu nemá, teda *môže byť reč len o shabaní škôl katolíckych.*

3. Z toho cieľu a, aby protestanti previedli XX. čl. z r. 1848, treba je prípravy robiť k sekularisácii. A na toto je len liberál Tisza súci. (Poznámka: Ten zákon znie o rovnoprávnosti vierovyznaní. Protestanti vysvetľujú tú rovnoprávnosť tak, že každé vierovyznanie musí mať od štátu rovnako podelené majetky. A keď kat. biskupi a kapitule majú viac majetku ako protestanti, teda treba im to pobrať a rovnako podeliť medzi všetky vierovyznania. To shabanie našich majetkov pomenovali sekularisáciou. — Páni protestanti nepomyslia však, že katolícka cirkev majetky svoje nedostala od liberálneho štátu, ale ich má od svätých kráľov a iných nábožných dobrodinčov svetských aj duchovných, teda štát nemá práva tie majetky pre kalvínov a židov nám ukradnúť.)

Toto je obsah paktumu; vonkajšia forma ale bola by: to osvedčenie (v otázke vojenského kommanda) a potom rozšírenie práva volebného, s ktorým zamýšľajú so silniť inteligenciu (triedu vzdelancov). Kto to ale budú? Učení ľudia — znie odpoveď — a intelligenti. Ale pone-

vác u nás je každý žid už od narodenia «intelligentom» je veľmi prirodzené, že osov z toho rozšírenia práva volebného oni budú mať (židia). Toto je príčina, že Tisza ustúpil od Széllého návrhu o privandrovani, aby čím viac židov mohlo privandrovať k nám z Poľska, z Galície a z Rumunska — na výpomoc liberalizmu...»

Toto sú veru jasné slová, ale pre nás. kresťanov strašné! Pobrať majetky cirkevné, odobrať hlasovacie právo kňazom, rozprestreť volebné právo v prospech židov a na zlomkrk nevzdelaných sedliakov! No, by sme pekne vyzerali! Nech Boh chráni každého od takej liberálnej dobroty. Lež my musíme aj sami brániť sa a chrániť. Židia viskajú od radosti a budú pomáhať všemožne liberálom, aby nás zničili. Bratia, budme dôverujúci v Pána Boha a neodplácajme sa židom so zlým za zlé. Chráňme sa ich a bojme sa ich a pripravujme sa k boju ťažkému síce ale vznešenému, lebo Pán Boh sám s nami je a neopustí nás.

Ako sa pripravuje Tisza?

Tento človek pokračuje si celkom otvorene, tak, ako kedysi Bánffy. Z ministerstva bývalého podržal len vyprobovaných liberálov a povyhadzoval všetkých, ktorí boli trochu priateľskí spravodlivejšiemu Széllovi. Preto museli Darányi (minister orby), Wlassič (minister kultu) a Láng (obchodný minister) prepustiť miesta svoje ľuďom Tiszovým. Potom dal si vymenovať nových predsedov snemových, aby mu šli po ruke. Potom donútil grófa Apponyiho vystúpiť zo strany liberálnej, aby mu ostali len samí otroci. Potom začal «čistiť» také stolice, v ktorých je najviac ľudových ablegátov. V Nitre bol mu slabý nadžupan *Kramolin*, na miesto neho posadil ta vyprobovaného Thurócziho. V Prešporskej ostal nadžupan *Bartal Antal*, ten, čo predsedal pri strašnej voľbe stupavskej. Aj stolica zaladská, zväčša ľudová, tiež dostane nového nadžupana. A kdekoľvek ľud pripojil sa ku strane našej, všade tam posadil človeka svojho za nadžupana, tak, že za krátký čas už desať nových nadžupanov vymenoval. — Nuž tak si počína Tisza, rátajúc na to, že pri budúcich voľbách so svojimi ľuďmi podarí sa mu znivočiť stranu ľudovú, o ktorej ešte za času Bánffyho kol povedal: že «proti tejto strane je každá zbraň dovolená.» — Keby sme to my tak povedali, že proti násilníckym liberálom je každá zbraň dovolená, to by bola revolúcia hotová, ani žandári by nič nepomohli liberálom voči ľudu rozžialenému. Ale nám je svoboda občianska svätou, a túto svobodu budeme si brániť aj pre seba všetkým možným zákonitým spôsobom. Darma sa budú pachoriť náhončici Tiszovi: budú musieť zkusíť, že tráva nerastie až do neba.

Novšia komédia.

Už sa raz boli povadili rakúsky ministerpredseda Körber s našim Tiszom, ale im tuším nebolo na tom dosť, lebo to čo si s tou zvadou žiadali, sa im nepodarilo. Vtedy eheel byť každý v svojom parlamente vychvalovaným, ako nebojatý proti svojmu protivníkovi hrdina

Pred niekoľko dňami zopakovali si páni ministri túto komédiu. Körber napadnul v magnátskej snemovni rakúskej Tiszu, že narušuje vraj celistvosť spoločného vojaska. Nápad jeho bol rozhodný, ostrý. Tisza zase na uhorskom sneme odpovedal mu, tiež ostro, rozhodne. Teraz očakávajú oba, aby opozičné stránky chválili ich a nebojovaly proti nim. Tiszovi sa podarilo aspoň toľko, že štyria z tých, čo s Apponyim vystúpili, zase prihlásili sa k liberálom. Apponyimu napísali, že to preto urobili, lebo Tisza vraj dostatočne bráni národné zásady Uhorska. Vlastne ale mali písať takto: Tisza tuším predsa udrží sa, a vtedy bude mať moc nad našimi mandátmi a môže nám všeličo dožičiť...

Preháňanie ľudákov.

Z Námestova nám píšu: «Hovorí sa o Orave: «Orava, Orava, ale si boľavá!» a že mi práve toto prislovie na um prichodí, má to tú príčinu, že sa teraz v našom mestečku práve v takom boľavom položení nachádzame.

Veď nám náš vrele milovaný duchovný pastier Albin Maxian odišiel, ktorý vždy s otvorenou tvárou za svoj ľud s celou svojou kňazskou česťou pracoval a ho zastával. On bol pomocníkom pri stvorení všetkých k prospechu nášho ľudu v posledný čas utvorených inštitúcií, myslím tu: ľudovú banku a kat. kruh.

Ba zrovna on stvoril vianočné náboženské hry v Námestove, ktoré tak zadarmo i mimo kostola sjednotily naše mešťanstvo, povzbudily ich a utvrdily v náboženských citoch a spolu aj v milovaní svojej materinskej reči. — A ešte sme od nášho duchovného pastiera v tunajšej nám nastávajúcej práci mnoho očakávali, a hľa, jako mráz útle kvety, tak zničila nám naše plány podlá liberálna denunciácia.

Kto-že spojí našu refaz, ktorej jedno významné ohnivo vypadlo? Kto nám vynahradí túto ztratu?

Obyčajne takto to býva; veď i Mojžišovi nebolo popriato poviesť svoj národ do zaslúbenej zeme; zostáva nám ale pevná viera, že Boh nedá nám zhynúť, že naše započaté ľudové diela k víťazstvu privedieme a že nástupca nášho duchovného pastiera bude našim Áronom.

28-ho novembra mali sme tu výstavu rožného statku a koní pri účasti veľmi slabej a to z jednej príčiny tej, že počasie bolo nepriaznivé, ale i z tej príčiny, že slúžnovci nevysvetlili náležite ľudu, čo to bude za výstava. Prvú premiú obdržal statkár Anton Klinovský zo Slanice.

Konečne ešte musím pripomenúť, že naši mešťania usnesli sa vystaviť parný mlyn a pilu; a ja myslím, že jestli tento podnik ostane v rukách spoľahlivých, že bude slúžiť k dobrému nášho mestečka.

Privolávam: «Sláva Bohu na vysosti a pokoj ľuďom dobrej vôle.»
Ludák.

Spolkové zprávy.

Siesta sbierka milodarov slovenských veriacich na robíť sa majúcu novú zástavu, prevedená bola dňa 22. nov. r. 1903 v «Pešťbudínskom katol. del. Kruhu» nasledovne:

Pavel Šivčák 1 korunu, Jozef Sirek 2 kor., Štefan Fafalák 2 koruny, p. Maria Grófčikova (vdova zosnulého Andreja Grófčik) za seba 2 koruny a za zosnulého manžela 3 koruny, Fraňko Hruška 6 korún, F. Ruszka 4 kor., Ján Mikolaj 4 koruny.

Z vidieku na red. «Posla Sv. Antona» poslali nám nasledujúci: p. Agneša Nevrla (z Prešporka) 2 koruny, p. Maria Wrehovszky (z Dol. Tuzle, Bosnia) 20 halierov, p. Jozefina Wajcík 20 hal., p. Anna Šebeš 20 halierov, p. Štefan Hlasica 60 hal., p. Gašpar Báčik 40 halierov.

Ďalej ľaskavú známosť uvádzam, že Fraňko Jurkovič a manželka obdarovali náš Kruh sochou Sv. Antona Paduanského, začo jemu ako aj všetkým darcom ďakujeme a v mene Kruhu privolávame: Pán Boh zaplat!

Akýkoľvek malý milodar s povďakou prijmem a cestou novín kvitujeme.

F. Bánaš, t. č. pokladník.

Do pozornosti!

Našich ctených čitateľov a redakcie časopisov upovedomujeme, že naša kancelária ľudovej strany prestahovala sa, a preto prosíme, aby už od 1-ho novembra všetky nám patriace listy, dopisy, prosbopisy, reklamácie, poštové zásielky a časopisy adressovali takto: **Redakcia «Kreštan»-a, Budapest. IV., Ferencz József-rakpart 27. szám II.** — Miestnosť táto, keď prideme od pešťianskeho boku jest od Alžbetinho mostu na takzvaný «Eskütér» padne nám na pravo, kde pred tým istým domom je hneď aj stanica elektrickej železnice.

Krešťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhittelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predoslých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

Obrázok zo života.

Sme v prostried jednej väčšej dediny pred obecným domom istú nedeľu odpoľudnia. Obecný výbor v svojom zasadnutí ustálil dľa stoličného nariadenia, v svojej obci zvláštne občanov sa týkajúce nariadenia, ktoré i stolica potvrdila, a ktoré práve včúľ obecný sluha cteným občanom na známosť dáva týmto spôsobom:

«Dáva sa na známosť všetkým ctením občanom tejto poctivej obci, že náš ctený výbor nasledujúce nariadenie ustálil, ktoré od dnešného dňa do života vstupuje: preto sa s týmto úctive napomínajú ctení občania, aby všetko to, čo je ustálené a od stolice potvrdené, prísno zachovali. A síce punkt 1. zneje takto: stoličné nariadenie o krčmách úctive prijímame a držať sa budeme ministerialného nariadenia z roku 1899. decembra 2-ho pod číslom 78.543, v ktorom sa krčmárom prísno nakladá, aby krčmy svoje čisto a v každom ohľade v zdravotnom spôsobe držali — pod farchou pokuty a žalárneho trestu. Ponevác naši krčmári si toto dovčúľ nevsímli, a z krčiem sviňské chlievy a jatky robily, v ktorých my sme boli tie svine a hovädá, kde nás sekali; s týmto slávne sa toho zriekame; a viac do takýchto sviňských chlievov a jatkov nepôjdeme, načo prísny pozor budú dávať okresný doktor, obecní úrad, žandári a noční vartáši.

Ponevác ale naši korhelia sú neustupní, keď sa nažerú tej gebuzniny, toho smradu, krčmár takýchto ožralcov má povyhadzovať; v krčme narobené sviňstvo očistiť a vyvoňať — lebo krčmár za korhela je zodpovedlivý. Po korheloch nasledujú telce a ovce, ktoré naši krčmári pred zimou v krčme režu a opravajú. Ponevác z tohto pochádzajúci smrad je škodlivý nášmu zdraviu — toto sa zakazuje — v protivnom páde sa vrchnosti oznámi.

2. punkt: blízko kostola, školy a úradných domov krčmy smejú byť, lež aspoň na 100 metrov musí byť vzdialka. Ponevác naši korhelia nielen že sa radi vadia, ale sa aj bijávajú, nariadenje sa, aby si krčmári von z dediny krčmy vystavili — spolu i s korhelským špitálom, kam sa po bitke omráčení korhelia odnášajú budú.

3. punkt: Pod službami Božími, ako pod sv. kázňou, pod sv. omšou, pod litániami — tiež podobne pri prievodoch processiach — krčmy musia byť zavreté a krčmár nesmie šenkovaf.

4. punkt: po dedine nikto nesmie ísť v opilom stave, načo krčmár musí pozor dávať, a keď mu v krčme zostane korhel ležať, musí ho uložiť do svojej postele.

5. punkt: všetké kriky a spevy po dedine sa prísne zakazujú, lebo u nás len korhelské hnusné spevy očúť, kričať t. j. vykrikujú tak, ako sviňe, keď s pola idú a grúlia.

6. punkt: ženám do krčmy chodiť sa prísno zakazuje, lebo z takých žien čo do krčmy chodia popijávať si, všetko zlé vystane, preto takú ženu, ktorá sa opije, hrobár zatvorí do márnice, kým nevystriezve a potom ju musí čez dedinu viesť.

7. punkt: muziky sa celkom zakazujú! U nás mládenci a dievky sú nemravní, teda muzika by len na pohoršenie a k nešťastiu bola.

8. punkt: svadby na žiaden pád sa nesmú v krčme odbavovať, lebo sa s tým zneučtuje sviatosť stavu manželského.

9. punkt: v nedeľu a vo sviatok obecný úrad nesmie ísť do krčmy; a preto najlepšie by bolo, keď by žiadon človek v nedeľu a vo sviatok do krčmy nešiel, lebo to sú dni zasvätené Pánu Bohu; kto ale ide v nedeľu do krčmy, ten ju svaťí potom čertovi.

10. punkt: krčmy pre korhelov v lete od 6-tej ráno do 8-ej večer, v zime ráno od 8-ej do 5-tej večer smia byť otvorené. Po termíne musí ísť každý korhel domov.

11. punkt: krčmár korhelovi nesmie borgovať — a od 2 deci paleného a 4 deci vína — lebo 1 krígel piva nesmie viac dať, krčmár je za korhela všade a vo všetkom zodpovedlivý.

12. punkt: kto proti týmto punktom sa previni, bude pokutovaný od 5 do 100 korún, vo väčšom páde od 1—6 dni prísneho áreštu trestaný.

Toto som vám oznámil, aby ste sa vedeli čoho držať.»

Mnohí poriadní občania to s radosťou prijali; korhelia, krčmári, trhání, lumpi, noční tuláci však krik a šromot robili. No ale darmo! to sa muselo stať, lebo sa hovorí: že ani zbojník nezbiya, keď nemá príležitosť. Áno, nedajme príležitosť k zlému, nuž nebude sa zle robiť.

Statoční múdri výbor je to, ktorý takýmto

spôsobom ratuje občanov — myslel som si pri dokončení tohto oznamovania — bárs by to tak všade bolo.

Jano z búdy.

BESEDNICA.

Zahynúl v mori.

«Povedz že mi mamko moja,
Kde môj otec teraz je?
Dávno som ho nevidela,
Povedz: zomrel? či žije?»

Tak dávno je už odvtedy,
Čo odišiel v pustú dial . . .
Kedy-že sa vráti, kedy?
Však ma veľmi miloval».

Matke slzi sa vyronia,
Pritisne dcérku k hrudi;
«Otecka si, dcérka moja,
Videla na posledy».

«On odišiel ta, ďaleko
Za mestá a za hory,
Nás samotných zanechal tu.
Ach, on zahynúl v mori» . . .

Obe plačú a vzdychajú,
Tak veľiký je ich žiaľ . . .
Obe smutne sa dívajú
Uprene v tú temnú dial.

Láskomil Hronský.

Rozprávky z dediny.

IV.

Už je po kosení, nasleduje žatva. Celá dedina hrnula sa na poľe. Hja, musia sa ponáhľať, aby zrno nevypršalo. Aj dokonali šťastlivo, a každý bol spokojný s úrodou. Najmä Ignác Šošovica nasväžal mnoho, tak že na mašine mlátil. Práve dnes skončili; práve oldomáš pijú blízko stohu. Robotníci spokojní boli, že Šošovica dnes tak štedrý bol, jedine Ďurko Motúz škamral. To bola jeho obyčaj, všade hľadať zádrapku.

— Počujete ľudia, tohoto nášho gazdu po pravde Zemiakom by mali menovať, počal Ďurko.

— A to prečo?

— Čert vzal jeho kuchyňu, inšie nedá variť pre robotníkov, iba zemiaky. A to deň po deň. Myslím, vykluly

mi v báhore, toľko som sa ich nachniapal, čo uňho robím.

— To nič nerobí — ozve sa jeden z robotníkov — že len so zemiakami nás chová, ale tak sú spravené, že aj ty si môžeš po nich prsty oblyžať.

— Tak je, tak je dosviedčali ženy. Od dávna sa chystaly, že musia zahaňbiť pyšného Ďurka.

— Na této slová utíchol, bál sa, že od toľkých ženských jazykov dostane poriadny výprask. Zdržal sa, hoc ťažko mu padlo jazyk za zuby schovať.

Musíme uznať, že bol Ďurko šuhaj na mieste. Mal už čo vykrútiť pod nosom. A veru keď sa v nedeľu obliekol, dal na bok klobúk pod perkom a prešiel cez dedinu, ver' niejedna dievčina kukla naň ukradomky, a že čo myslela pri tom, ani zradiť nemusím.

Aj ho pomenovali dievčence Pyšným Ďurkom, lebo ozaj bol pyšný a mnoho si zakladal o sebe, ako čo by bol vedel, že nie jedna dievka chcela by byť jeho vyvolenou. Ale on ani sa len neobzrel na ne. Nestál ani o jednu. Poviem prečo.

Ignác Šošovica mal jedno dievča, ktoré za svoje prijal. Bola to Milka. Chúďa, nepoznala rodičov, lebo za decka zostala sirotou v dome Šošovicovom, kde matka slúžila. Otec volačo prv bol umrel. Manželka Šošovicu smilovala sa nad sirotou a opatrovala ju ako vlastné dieťa. Bohabojná a dobrosrdečná žena dobrú výchovu dala malej Milke. Tá rástla v čnosti a pri práci. Teraz je utešená panna, tak že páru široko ďaleko nemá. Mnohým šuhajom v dedine pomútila rozum, najhlbšej ale Ďurko Motúz pozrel do jej očí. Od toho pohľadu srdce šuhaja rozplamenilo sa, začo Milka nemôže. Ju Ďurko i tak nezaujímal, ba ani len nekukla naň.

Zbadal to Ďurko a mrzelo ho, že Milka tak ľahostajná je proti nemu. Cítil sa byť obrazeným, ale pomôcť si nemohol, nuž chytil sa do roboty k Šošovicovi, aby aspoň vidieť mohol dievča, ktoré pobúrilo srdce jeho. Je pravda, že uhladel sa na ňu do vôle, ba kedy-tedy aj slovo prehovoril k nej, ale ona mu na krátko odsekla, a šla preč od neho.

Ďurko cítil, že Milka za nič ho nemá. To ho bolelo. Predsa nebol posledný v dedine a druhé dievky ináč by boly zachádzaly s ním. Keď samotný v krčme sedel pri pohári, oprel hlavu o lakeť a dúmal. Srdce mu nespokojne bilo a bol celý zkormútený. Keď sa nadarili hudobníci, trepol päšťou o stôl a zavolať:

— Hrajte mi túto pieseň: «Chudobný som, nehodím sa pre teba.»

A aby vylial žiaľ srdca svojho často hovorieval pred druhými:

— Preto bočí odo mňa to pyšné dievča, lebo Šošovica je jej otčimom? Nevidali! Čo je to za gazdu, ktorý so zemiakmi kŕmi robotníkov? Hej, keď ja budem pre seba gazdom! Vtedy nech pozre Šošovica, aký život budú mať u mňa robotníci.

Pravda, že Milke porozprávali, čo boli Ďurka a čo by rád, ale ona ani slova nepovedala. Pre ňu ako čo by Ďurko ani na svete nebol. Vlastne, bolo to len také pre-

tvarovanie sa pred druhými ľuďmi. Tajne ho však rada predsa mala.

Ale to veľmi bolelo šuhaja. Chladná ľahostajnosť dievčata poranila srdce jeho. Neborák, nepoznal ženské srdcia.

Hľadal si zádrapky. Keď bol v robote u Šošovicu, ošomral jedlo, nápoj, robotu, len aby mohol zvalu započat s Milkou.

Blížila sa žatva. Šošovica pred časom zjednal robotníkov. Keď Milka počula, že je medzi nimi aj Ďurko, zanechala ju trpezlivosť. Človek si myslel, že je tichá ako holub, a tu máš, až tak horela od zlosti.

— Prosím vás, Ďurka nevezmite do roboty — hovorila otčimovi.

— Prečo nie? — pýta sa ten s počudovaním, pričom pozrel Milke do očí. — Však on je ten najlepší robotník.

— Ale najväčší váš nepriateľ — odpovedalo dievča.

— To som nezbadal. Kto ti to povedal?

— Čo ste nepočuli, ako vás ohováral?

— Mňa? Čo sa ti robí! Ja toho šuhaja rád vidím, myslím, aj ty tak cítiš. Nie len sa nepretvaruj.

— Nielen vás, ale aj hospodárstvo vaše ohováral.

— Hospodárstvo! Ale netáraj daromnice! Tak by sa nebol ponúkol do roboty.

— To vyprával po celej dedine, že vy ste len taký gazda, ktorý aj pri oldomáši so zemiakmi hostíte robotníkov. Aj to povedal, že mali by vás volať Zemiakom.

— Komu zemiaky, komu šošovica. Nič to za to.

— Aj váru moju ofrflal.

— No, to neverím! — zvolal Šošovica, pričom dupol nohou. — To jedno neurobil, lebo tak len jedna žena vie variť na celom svete ako ty. Uhádni kto?

— Moja dobrá macocha.

Na to Šošovica pohľadkal Milku a takto ju poučal k životu:

— Milka moja, nepočúvaj nikdy, čo ľudia tárajú a never klebetám. Ale ani za to nech ťa nebolí hlava, čo povedal Ďurko Motúz. Jeho ešte nenaučil život. Čo on vie! Ale až bude gazdom — čo daj Bože — uvidíme, čo bude mať zemiakov; uvidíme, s čím bude hostiť robotníkov. A keď ho život naučí, potom aj dobrý gazda môže sa stať z neho, a môže mu pri práci pomáhať moja dobrá Milka.

Dievča sa začervenoalo od nečakaných slov a chcela odbehnúť, lenže otčim držal ju za ruku.

— Vidím ti do srdca. Nehneváš sa ty na Ďurka. A prečo by si sa hnevávala? Je on dobrý chlapec, keby len každý mládenec taký bol. Ja ho rád mám.

— Ja nie — odpovedala Milka.

— Ale čo by nie! No, povedz že áno.

Milka sklopila oči a nastalo ticho. Konečne ozval sa otčim:

— Pravda, nedbáš, že aj Ďurka som zjednal? Povedz pravdu, však som ti otcom.

— Nedbám, ale ešte aj pri obžinkách, keď veniec

donesú, navarím zemiakov, nech sa hnevá — odpovedala Milka.

— Navar aj šušovice, to snáď bude po pánsky.

Tvár Milky vyjasnila sa a srdce uspokoilo. Tešila sa že bude blízko Ďurka, a odhodlala sa na to, že priateľská bude k nemu. Veď ho rada má.

Dokonali. Ženy uvily veniec z klasov, ozdobily ho kvietim a stužkami. Priviazaly ho na žrd.

Kto ho poniesie? Kto iný ako Ďurko. Robotníci so spevom ťahali ku gazdovi. Prijdúc ťa, Jožko Fázik stal pred zástup, odkasľal si a dobrorečil gazdovi. Potom zasadil k večeri. Prvé jedlo boly zemiaky. Ďurko pomyslel si, že by mal zahanbiť Milku pre jej hrdosť. Chytil mysu, ktorú Milka držala v ruke, prevrátil svoj tanier a tak naň kládol. Robotníci dali sa do smiechu, len Šošovica a Milka zostali ľahostajní.

Ďurko v chytrosti zjedol to málo, potom požiadal Milku, aby ho ponúkla.

Šla tedy k nemu, ponúkajúc ho vlúdne a s úsmevom:

— Nech sa ti páči.

— Ale daj mi druhý tanier, lebo na môj hriešnu, takúto dobrú večeru nikdy som nejedol.

Prítomní chutne sa zasmiali a keď videli, že Milka jak ochotne obslúžila Ďurka a ten jak dlho hľadel do jej očí, zaraz vedeli, že to nebol hnev, čo Milka preukazovala oproti Ďurkovi.

Po večeri Štefan Lešták doniesol harmoniku a hral pod nohy. Chasa nedala sa núkať, ale pustila sa do veselého tancu.

Ďurko Milku popadol. Čo sa rozprávali to nepatří sem, dosť na tom, že vyrovnali sa.

Medzi inšim toto povedala Milka:

— Počuješ Ďurko, veľmi som zvedavá, aké bude tvoje gazdovstvo.

— Môžeš myslieť, že páru nebude mať.

— Uvidím.

— Pravda, že uvidíš, však ty budeš gazdinou na ňom. Vieš Milka, tam na poli, pri mesiačku, kde si taká krutá bola...

— Áno, kde si ty taký zlý bol.

— Blázni sme boli oba. Ale teraz je už všetko v poriadku.

Ale čo budeme okolkovať, povedzme na krátko, že Milka a Ďurko sobrali sa, a tak Ďurko zostal sám pre seba gazdom. Od otca dostal zemičku, ani Milka neprišla s prázdnu kapsou; otčim jej dobre sa pochlapil.

— No, Ďurko, už teraz ukáž svetu, že si chlap na mieste. Hospodáruj tak, aby sa to všetko splnilo, čo si tak často spomínal. Pamätáš sa? — pýtala sa Milka.

— Neboj sa ženička moja, všetko to ťa bude, ako som hovoril.

— Dal by Pán Boh. Budem dávať pozor na vás — hovoril Šošovica.

Ďurko dal sa do práce s chuťou. Aj šlo to zprvu tak, že nielen Milka, ale aj Šošovica mal z toho radosť. Ale prišli nehody, zlé počasie, planá úroda, suchoda, mrazy,

ladovec, povodeň, hmyz, všetko nepriatelia hospodára. Ďurko naľakal sa, ztratil trpezlivosť.

— Hohó, ak to tak pôjde, veru nebude dobre. Čo nenie dosť, že porcie, prirážky a poriadky tlačia chudobného človeka, ešte aj zlá úroda pripojí sa k tomu? Ako budeme teda žiť?

Veru často sa ponosoval Šošovicovi, ten ale nič nepovedal, veď jeho to isté omýnalo, čo aj Ďurka, len jediný ráz sa pýtal:

— Za zrno ste žali?

— Áno, len že nestojí to mnoho — odpovedal mu Ďurko.

— Prečo?

— Však viete, ako je to s hospodármi; nestačí ani na to, ani na to. Človek darmo mozoluje.

— A čo varieva Milka?

— Varila by ona aj trnky, len keby ich bolo.

Šošovica nepovedal ani slova, len sa usmieval pod fúzami.

Veru zlé časy nastaly. Chudobní hospodári zúfali, lebo ani zemiakov nebolo. Ďurko stenal a vzdychal, čo bude, ako bude. Konečne keď sa komora vyprázdnila povedal svojej žene:

— Choďte Milka ku starým a pýtaj od nich trochu zemiakov.

Milka poslúchla.

— Vďačne vám dám — hovoril Šošovica, — ale sa patrí, aby Ďurko prišiel.

Prišiel a stál v pitvore celkom zronený,

— Poď, synu, dám, pokiaľ môžem.

Keď boli pri jame, pýta sa starý:

— Kde že máš vrece?

Ďurko vytiahol vrece z pod kabáta a čakal, kým mu starý namerá. Ale ten vyvrátil hore dnom mieru a tak sypal zemiaky do vreca.

Ďurko zbladnul a meravo hľadel na gazdu. Vedel, čo to znamená.

— Pamätáš sa na vyvrátený tanier?

— Pamätám — odpovedal Ďurko smutným tónom.

— Vidiš synku, inakšie to ide, keď je človek sám pre seba gazdom. Zakiaľ je slobodný, môže si preberať, ale neskôr, keď ani zemiakov neni! Každého naučí život, ako aj teba neučil.

Starý dal mu zemiakov do sýtosti.

Záhorský.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ v pondelok na poludnie z Eisenerzu odcestoval od Wallsee ku svojmu zaťovi arcikniežatu Francovi Ferdinandovi, aby prítomný bol pri prijímaní svojich vnukov.

Pápežské vyznačenie. Pápež Pius X. grécko kato-

lickeho biskupa Demetera Radu vo V. Várade povýšil za rímskeho grófa. Biskup teraz zdržuje sa v Neapoli a na zpiatočnej ceste staví sa v Ríme a pôjde k pápežovi na poklonu, aby sa poďakoval za vysoké vyznačenie

Nový farár v Necpaloch. Baňsko bystrický biskup vymenoval kremnického kaplána Stanislava Kianičku za farávu do Necpál.

Posviacka chrámu v Ružomberku. Mesto Ružomberok, ako patrón tamojšieho katolíckeho kostola, ktorý pre vyvinutie sa mesta pre veriacich bol už primálny, dalo obnoviť a zodpovedne zväčšiť. Obnovenie a zväčšenie chrámu stálo 120 000 korún. Posviacka reštaurovaného kostola bola dňa 30. novembra. Obrady odbavoval ružomerský farár a opát Anton Kurimszky s veľkou asistenciou a za prítomnosti veľkého zástupu veriacich. Vojenský biskup dr. Koloman Belopotoczky z tejto príležitosti daroval kostolu veľmi pekný a cenný oltár.

Nový gazdovský zpravodajca. Minister orby Jána Bárđosai obyvateľa v Tvrdošine poveril s hodnosťou hospodárskeho zpravodajcu.

Dobročinnosť. Nitriansky biskup Imrich Bende na školu v Hričove (trenč. stol.) daroval 300 korún, na školu v Ovčiarskom 250 korún; na obnovenie oltárov v chráme lietavskom 500 korún; chudobne zariadenému chrámu v Černém daroval štyri nové omšové rúcha, jedno pluviale a pozlátiť dal dva kalichy. — Dr. Ján Černochoch, prälátkanonik ostrihomský a kraj. vyslanec, spolku sv. Vincenta v Skalici daroval 1000 korún. (Spolok sv. Vincenta, ako známo, zaoberá sa s podporovaním núdzu trpiacich ľudí.) — Minulé dni zosnulý prepoš a farár kapitule trnavskej Šimon Klempa na rozličné dobročinné ciele poručil väčšiu summu peňazí; medzi inými: organistom lakšár-novoveským na polepšenie platu 1000 korún; kapituly trnavskej 20.000 korún, na rodinné stipendium školské 32.000 korún, katolíckym spolkom a ústavom 3500 korún; na tituly cirkevné 900 korún; na základinu učiteľskú 300 korún; chudobným 400 korún.

Spolkový život v Nitrianskej. V nitrianskej stolici spolky rozmnožujú sa veľmi potešiteľným spôsobom a kde na čele spolkov stoja odúševnení a sebaobetaví ľudia, tam hojné mravné a hmotné úspechy nevstanú. Tak na viac miestach, ako vo Vittenci, Sterusi, v Jókó, v Lopašove, spolky majú už svoje vlastné domy. Minulé dni opäť v Podole posvätili novú budovu tamojšieho potravného spolku, postavenú za 10 tisíc korún. V budove nachádza sa sklep potravného spolku a miestnosť vzdelávacieho gazdovského kruhu.

Fotografistí pomocníci cieľom polepšenia svojho položenía zaviedli pohyb a 12. decembra budú držať shromaždenie. Fotografistí pomocníci ponosujú sa, že pri zprísnení pravidiel o nedeľnom odpočinku na nich zapomenuli, nemajú priemyselnej korporácie, ani sprostredkovania práce, ani pomocnej pokladnice. Tomuto chcú teraz odpomôcť.

Kráľ Peter Zmajovi. Srbský kráľ Peter I. známemu srbskému básnikovi drovi Jovanovi Jovanovičovi-Zmajovi, ktorý tieto dni slávil svoje 70. narodeniny, poslal do daru svoju podobizeň s nasledovným venovaním: «Obľúbenému básnikovi veľkých i maličkých na znak svojej zvláštnej úcty Peter I.»

Nábitky pre rumunskú armádu. Z Viedne oznámujú, že vo fabrike Hirtenbergovej rumunská vojenská vláda objednala štyridsať millionov patrónov pre rumunskú armádu.

Smrť. Jozef Sárkány, podpredseda budapestianskej kráľ. tabuly na odpočinku, majiteľ rádu železnej koruny II. triedy a ritierskeho kríža radu Leopoldovho, 6. t. m. v Budapešti zomrel v 76. roku života.

Zomrel v škole. Ján Steiner, správca elementárnej školy vo Francfelde (torontáska stolica) predvčerom jako prednášal deťom, zrazu zamdlel a následkom porážky srdca zomrel.

Zatkli defraudanta. V Nizze, ako ztadiaľ oznamujú, zatkli jedného lesnickeho úradníka menom Edvarda

svoj život ešte nebol nemocný a aj teraz len pre jakúsi nepatrnú nehodu sa dostal do nemocnice. Ako hovorí, ešte by desať-pätnásť rokov ľúbil pracovať a zatiaľ by si prispobil toľko groší, že by sa mohol na pokoj utiahnuť. Lekári, ktorí starca preskúmali, nádej jeho nedržia za nemožnú, ponevác starc je taký zdravý ako buk.

Osamotené plačúce siroty.

Schergera, ktorý z úradu svojej švagriny, poštárky vo Veľkej Brestovej ukradol štrnásť tisíc korún. Zlodca vydaju Uhorsku.

Deväťdesiat rokov nádennikom. Z Veľkého Bečkereku oznamujú, že do nemocnice v Tureckej Kaniži tieto dni dovezli zaujímavého starca. Nový obyvateľ nemocnice má práve sto rokov. Menuje sa Ivan Varjaski a už deväťdesiat rokov žije z práce svojich rúk. Za celý

Pravota pre protižidovské vzbury v Kišineve, v Rusku, začala sa pred vyše týždňom a potrvá ešte asi dva mesiace. Obžalovaných je do 400, svedkov 541. Z pojednávania vysvitá, že ľud bol podnietený proti židom so strany samej policie. Potom, keď sa vzbury začaly, páchaly sa prvé útoky so strany židovskej a keď ľudia popáchal potom proti židom ukrutnosti, postavili ich pred súd.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše byly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračkovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreštana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme ct. čitateľov, aby jeden každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Milodary na kostol P. Marie na Hore Levočskej.

Alžbeta Seman 1 korunu, Karol Šafar 2 kor., Michal Kukula 1 kor. 40 hal., Jozef Silažny 1 kor., Jozef Čech 1 kor., Alžbeta Matis 1 kor. 40 hal., Štefan Bujdoši 1 kor. 40 hal., Andrej Okresňak 1 kor., Michal Tóth 1 korunu, Maria Filip 1 kor., Anna Filip 1 kor., Katerina Rečičar 1 kor., Zuzanna Fülöp 1 kor., Ján Pristaš 1 kor., Anna Jablonssy 2 kor., Anna Kaminsky 1 kor. 40 hal., Veronika Zapecky 3 kor. 60 hal., Maria Mülleu 1 kor., Maria Léczí 1 kor. 20 hal., Štefan Palenčar 1 kor. 90 halierov, Maria Pitusčak 3 kor. 20 hal., Maria Čizmar 1 korunu, Maria Gurgo 1 kor. 50 hal., Berťa Klinga 1 kor. 10 hal., Anna Soltész 1 kor., Ondrej Káčmar 1 kor. 40 hal., Ján Krištof 1 kor., Maria Eabián 1 kor. 50 hal., Ondrej Petruška 1 kor. 40 hal., Maria Gomolčak 1 kor. 20 hal., Ondrej Kočiš 2 kor., Maria Köuig 2 kor. 60 hal., Anna Čaner 1 kor., Šandor Kapušanský 1 kor., N. N. 1 kor., Michal Kačír 1 kor., Juraj Marcinko 2 kor., N. N. 2 kor. 40 hal., Katerina Murčak 1 kor. 40 hal., Ondrej Sabo 1 kor. 20 hal., Maria Oravec 2 kor. 20 hal., Anna Krajňak 1 kor. 20 hal., Maria Tomeško 1 kor., Maria Hari 1 kor. 20 hal., Maria Ongas 2 kor., Maria Golitko 1 kor., Maria Hován 1 kor. 20 hal., Michal Lakatoš 2 koruny, N. N. 2 kor. 40 hal., Barbara Nemčik 1 kor., Ján Čech 2 koruny, M. Stanislav 2 kor., Andrej Andraško 2 koruny, Anna Krebs 1 kor., N. N. 2 kor. 60 hal., Ján Okal 60 halierov, Ondrej Orosz 8 korún 50 halierov, Ján Kočan 2 koruny 40 halierov.

Zázračná Matka Levočská nech bude všetkým hojnou odplatou.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti pride do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

DOPISY.

Z Pobeďima.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážžený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Cheem tu dačo spomenúť o našich hodoch, jako ony vypadli a jako sa naša mládež — ačí už jedna čiastka tejto — zadržala. Nevedie ma pritom ani cit pomsty ani škodoradosti.

Ako pri každých hodoch, tak aj pri tohoročných mali sme my mládenci všetci tunajší tanečnú zábavu v miestnosti nášho «kat. Kruhu». Ale predsa našli sa medzi gazdovskými chlapeci štyria, ktorí odtrhli sa od nás, a šli s niekoľkými pacholkami ku židovi tancovať. Tí štyria boli: J. M., J. P., M. V. a Ď. M. (My sa nazdáme, že ne-treba tu celé mená tých chlapcov vypísať. Vy pobeďimskí chlapeci aj tak budete ich poznať, pred ostatným svetom ale načo by sme vykričali ich mená? Mladý a žartovný dopisovateľ musí nám prepáčiť, že sme tie mená celé neuverejnili, a s jeho ináč vtypnými posmeškami nechceli zväčšiť zbytočný rozbroj medzi vami. R.)

U žida sa im akiste dobre povedlo, lebo naša driečna židovka ráčily byť práve v kútoch (po pôrode R.), mysleli si tedy naši kamaráti: poďme ta, voľačo bude. A možno, že aj bol ten radostník voľajaký. Zlé jazyky spomínaly, že židovi bola zdochla ovca... A mali aj tú pijatiku, celý súdok piva (zlé jazyky zase vravely, že to bol ešte od sv. Štefana kráľa.) To je pravda, že pán žid dal svojim milým hosťom z tej baraniny jiesť a dal aj napiť sa hodne, — voľaktorí nemohli ani povyzívať. Konečne musím spomenúť, že uradostení od toho radostníka chlapeci hovorili tomu svojmu židovskému tatičkovi aj takéto reči: ej, ale sme dostali tých kňazov! takto im budeme robiť, však my ich naučíme! (No, to by sme ani neuverili. Známe ľud pobiedsky dobre; aj on má svoje chyby, ako ich má človek každý, ale tak zdivočený a surový on predsa nenie. A snáď aj ten žid nebude predsa taký hlúpy, aby si dovolil také nemoresné reči počúvať. S tým by veru málo zvíťazil; veď tí kňazi sú snáď nie na to, aby sa im kadeaký surovec v kréme vyhrážal! R.) Ale zábavka u toho žida vypadla našim po-blúdilým kamarátom draho. Lebo ich bolo málo a muziku museli si platiť sami, a tak každý jeden, čo tam boli, museli platiť po 1 zl. 20 kr. Keby toľko peňazí bol od voľaktorého v kat. Kruhu žiadal, bol by Boh vie kde utiekol.

Aj vy rodičia katolícki, mali ste už dost príkladov, že kto do šenku chodí, zlumpáčíť sa musí.

Jeden mládenec.

Poznámka redakcie. Z tvojho dopisu, milý priateľu, vidím že si robíte medzi sebou rozdiel dľa toho, či je kto «paholok» alebo gazdovský syn. Je pravda, že medzi tými paholkami bývajú mnohí lahtikári. Však predsa, preto len, že je kto paholkom, ešte nemusí byť ani o vlas odchodnejším, jako je syn gazdu. Bo keď je ten paholok poriadny, pracovitý, moresný a svedomitý: vašou povinnosťou je privinúť si takého k sebe úprimnou láskou akožto dobrého kamaráta, ktorý je toho až veľmi hoden. Keď ale sa také rozdiely robia, to je nie po kresťanský. A z toho býva potom, že jedni ľaháta na pravo, druhí na ľavo. Veru ani jeden z tých chlapcov nešiel preto do krčmy, že by sa za židom ozaj tak bláznil, alebo že by poctivú spoločnosť Kruhu nenávidel. Oni odtrhli sa od vás buďto preto, že ste boli s nimi nesvorní, buďto preto, že ich ktosi k tomu zväbil. Veď konečne mladého, nespokojného chlapca ľahko ovedie voľajaký šikovný huncút starý, už či je to žid, či nežid. — Chlapci tí zaiste chybili, a to veľmi chybili, ale nenie chyby takej, ktorá by sa udobril a napraviť nedala. Majte sa všetei k tomu, aby na budúce boli ste všetei svoji a a nie jedni kat. Kruhu a druhí židovi. Ešte len pobjedskí chlapci vždy majú toľko moresu a rozumu, že sa nedajú vodiť za nosom nikomu a nie sú ani odkázaní na milosť a pohostenie žiadneho.

Pešfbudin.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľavážený Pán Redaktor!

Ráčte byť tak láskavy, týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Kreštane» uverejniť.

So všetkých strán čítam dopisy, len z našej Bošáče nie. Jako by tam ani ľudia nebývali, bárs sú aj dosť dlhé večierky a mohol by bárs ktorý pero chytiť do ruky a o voľačom sa zmieniť z našej obci. Tak ja som donútení jakožto v Budapešti bydliači o niečom prehovoriť.

Ponevác aj u nás sa sbierajú ľudia na nohy a otvárajú sa ľudom oči, tak úfam že z tej židovskej úžere vyvaznu.

Tak chcem sdeliť našim čitateľom, že aj u nás účinkuje «Krešťanský Spolok» za ktorý tak oduševnene pracuje náš velebný pán farár Július Ludvik aj s pánom kaplánom Jozefom Budaym, ktorí chcjú ľudu kresťanskému striasť s krku jarmo úžernické. Za toto nech im Pán Boh zaplatí! Lebo keby sme neboli dostali takých horlivých duchovných, jako sá náš velebný pán farár aj s pánom kaplánom, myslím že by nikdy nebolo bývalo «Krešťanského Spolku» v Bošáci. Keď v Bošáci dávali na známosť, že sa «Krešťanský Spolok» otvoril, Icikovia bedákali: aj vaj, čho bude s nami! Ale dosť nepekne na našich Bošáčanov, že sa o svojej obci nezmenia, jako keby ani do nášeho «Krešťana» nepatril.

Srdečný pozdrav posielam všetkým ctením čitateľom a budúce budem písať viac až zvieme, či kresťania naši nebudú mať radšej Icika jako svoju vlastnú kresťanskú krv. S úctou

J. K.

Hlavné pokušenia chudobného človeka.

Že aj chudobní ľudia majú svoje pokušenia, to je už stará história. Niet toho stavu, ktorý by diabol bez pokušenia nechal. Každý stav má iné a iné pokušenia. Veľký politik a figliar diabol dľa okolností pokúša každého, jako by snadnejší prístup mohol mať k duši ľudskej. Neobíde on ani chudobného človeka; dobíja na dušu jeho s tej strany, ktorá je mu najprístupnejšia. Uškodiť on síce nemôže ani nesmie, len tomu, ktorý to chce, aby ho pohrýzol. On v raji nešiel k Adamovi, ani sa nechcel s ním do reči pustiť, bo vedel, že s ním k ničomu nedôjde, ale obrátil sa k slabšej a všetečnejšej Eve a skrze lapil aj Adama do svojej siete.

My máme všetei ten zapovedený strom, z ktorého nesmieme ovocie trhať a ráňať, ale diabol každého s inej strany napáda s pokušením.

Aj chudobných ľudí s viac strán napáda; ukážem ti ale tie hlavné nápady pokušenia, ktoré uživa diabol pri chudobných.

Celkom chudobným byť veru je nie maličkosť. Keď príde na pr. zima, to nenie obuve pre deti, ani teplých šiat, ani čo do úst, k tomu ešte chybujú aj peniaze na hospodu, niet ani dreva do kachiel a pekár nechce viac dať chleba na veru. A lepšie šaty, snád aj posteľné veci sú už založené: to je veru ťažké súženie, tým väčšie, čím viac je malých detí, pre ktoré treba každý deň na mlieko a na chlieb.

Trpké trápenie, ktoré leží v chudobe, by ešte nebolo to najhoršie; to pomynie, jako pomynie i dobrobyt. Lazár zomrel, zomrel ale aj ten nemilosrdný boháč; najhoršie ale je v tom to pokušenie, ktoré človeka pri veľkej chudobe napáda.

Je síce pravda, že mnohí sú si samí príčina. Práve chudobní ľudia najľahkomyselnejšie zachádzajú s peniazmi. Keď niektorí si niečo zarobí tak mu to nedá pokoja, jako by tie zarobené šestáky v kapse samé živé jašterice boly. Beží hneď ešte za tepla s nimi do krčmy, pije, fajčí, robí si fajrabend a blaumontag, alebo žena nakúpi koláčov, kávy, cukru a pre deti orechy, datle a marcipán miesto chleba a zemiakov. A keď to aj všade nejde tak nemúdro, predsa chybuje u chudobných: sporivosť, poriadok, rozumné vedenie domácnosti. Potom sú aj takí chudobní, ktorí radšej trpia núdzu, nežli by si vážne hľadali prácu. Pravda je, že je aj mnoho takej chudoby, za čo človek aj nemôže. Nuž ale to pokušenie v chudobe býva to najhoršie.

Ošípanému alebo potkanom ani len z ďaleka nenapadne silného, zdravého muža napadnúť a s ním si niečo začať; keď ale slabé, biedne a nezdravé dieťa kde na ceste leží a žiaden naň nedáva pozor, to sa už stalo, že potkany dieťaťu prstočky a uši poobhrýzaly a tváričku pošpatily, alebo keď ošípané k nemu prišlo, aj celé dieťa zožralo.

Tak sa to máva aj s pokušením. Je pokušenie, ktoré človeka nenapáda, keď je on zdravý, veselý a má každý deň čo jesť a si aj vypiť; ale keď je kto trpkou chudobným

a nad tým zarmútený, tu príjdu pokušenia jako potkany a ošipané a napadnú jeho dušu.

V jednom roku bola hrozná drahota. Tu jeden chudobný otec nemohol sa už viac dívať na hlad svojich detí a zarobiť si nič nemohol; vzal vo dne pekárovi jeden pecník chleba. Policajt ho ale chytil a viedol ho pred súd. Jako ale prišiel s ním na jeden most, tu ten chudobný človek v zúfalstve sa vytrhol policajtovi a skočil s mosta do vody a utopil sa. Tu si môžeš myslieť, jako sa citila jeho žena a deti, keď muža mokrého a utopeného doniesli domov.

Snáď niektorý bude vedieť sa rozpamätať na rok 1874, v ktorom vo Viedni bol ten «veľký krach», pri ktorom veľký počet peňažných ústavov a bankárov bankrotovalo. Chudobní a bohatí ztratili pri tom svoje celé majetky, škoda išla na stá a stá millionov. Vtedy celé hromady takýchto zničených ľudí sa o život priviedlo. Strielali, vešali sa, topili sa, z oblokov na uličné kamenie skákali, jako žaby do vody; a keď aj to nespravili, nuž aspoň si jako blázni vlasy šklbali, lebo svoje vypožičané peniaze pri tom veľkom krachu ztratili. Pričom ešte aj posmechu dosť sa im ušlo, bo cigáni-muzikanti ešte aj tú nótu: «Krach, der grose, grose krach» na posmech a iným, ktorí nič neztratili — bo sa nelakomili za peniazmi — zase na obveselenie vyhrávali.

Veľká chudoba je nebezpečná. To ale strašlivejšia vec, keď človek chudobný nechá sa dráždiť a huckať od diabla k samovražde, aby sa v okamihu prevalil do pekla, aby takto trápeniu zemskému vyhnul a do nesmierne väčšieho, večného trápenia upadol, z kadiaľ nenie viac žiadneho vykúpenia a vyslobodenia.

Myšlienky na samovraždu sú tie potkany a to ošipané, ktoré veľmi radi obhryzujú v nešťasti postaveného chudobného človeka.

Toto je prvé z tých hlavných pokušení chudobných a biednych ľudí.

Druhé pokušenie chudobného človeka je: dráždenie so stránky diabla a jeho holomkov proti viere a náboženstvu.

Keď to aj práve u chudobného neprijde vždy ku samovražde, tak predsa to často príjde k úplnému zamrznutiu duše jeho. Chudobný býva často nielen na svoj trpký život veľmi namrzený, ale on namrzený býva aj na Pána Boha a na všetko to, čo súvisí s Pánom Bohom, jako: na vieru, na náboženstvo, na kňazov, na cirkev, na kostol, na modlitbu, na sväté sviatosti a mnohé iné pobožnosti.

Tu príjde diabol a jeho tovaryšia a počne sa okolo chudobného obtierať jako pes okolo gazdu a ustavične šepce chudobnému do ucha a to ľavého: «nechaj to tak s tou modlitbou a nechod viac do kostola. Boh sa o teba nestará, ani sa na teba nedopytuje. Ktorým je dobre, nech tí idú do kostola; majú k tomu aj šaty; ty by si sa musel hanbiť v tvojej mizernej huni medzi inými sviatočne oblečenými ľuďmi. A naposledy však aj veľkí páni, ktorým je dobre a všetko majú, aj vysoké platy z tvojich mozolov fahajú, tiež nechodia do kostola a čert ich predsa

nepoberie. Iní hrešia, zloročia, krivo prisahajú a fajново kradnú pod všelijakými titulami, nuž a dobre sa im vedie. Nepočúvaj na kňazov; tým je ľahko hovoriť, tým nič nechybí. Oni len pánov zastávajú a strážia ich peniaze, aby ste vy chudobní im ich nepobrali. Oni vaše prázdne vrecká naplňujú len s trpezlivosťou a s pobožným vzdychaním, z čoho sa veru nenasýtite. Na čo ti je viera; ty ver len to čo vidíš. Ty vidíš bohatších kradnúť, prečo by si sebe ty nevzal, čo môžeš sebe vziať? V kostole ti nič nedajú, tam ťa trochu utíšia jako malé decko s cukrom, a príjdeš domov hladný k prázdnej misi» atď. Tak to už aj vodcovia takýchto oklamáných chudobných, nielen na prvého mája, ale aj inokedy vedia proti náboženstvu odúševňovať a oni si po hostincoch z mozolov tej obláznenej chudoby pečienky jedia a rizlingové pijú.

Takýto potom namrzený chudobný nechá tak náboženstvo, namrzený je na Boha, na ľudí; má biedu tu na zemi a ešte väčšia ho čaká na druhom svete, keď bez viery, bez náboženstva sa vyvalí a zomre.

Toto býva obyčajne druhé pokušenie.

(Dokončenie nasleduje.)

Pre dobro človečenstva bolo by skutočne osožné, keď by v každom dome na pohotove mali výchytný *Fellerov Elsa-Fluid*. Že čím je výchytný *Fellerov Elsa-Fluid*, to môže čt. čitateľ najst v oznamovej časti novin týchto. Aby *Fellerov Elsa-Fluid* všade rozšírený bol, a aby čt. čitatelia neboli zavádzaní napodobneniami, určilo sa, že každý päťdesiaty čitateľ a či už objednatel, ktorého adresu lekárnik *Feller* udá, za 6 mesiacov úplne zdarma a franco obdrží noviny tieto do domu mu posielané. Týmto spôsobom, každý päťdesiaty objednatel 6 mesačnú predplatnú cenu si usporí. Ponevác tedy každý 50-tý objednatel, ktorý v *Stubici* objedná si *Fellerov Elsa-Fluid*, za 6 mesiacov úplne zdarma dostane tieto novinky, dá sa úfať, že za túto ochotu čt. čitateľstvo úplnou uznanlivosťou bude sa odmenovať. — Na koľko je známo, že *Fellerov Elsa-Fluid* s výborným výsledkom účinkuje aj pri tých najviac chorobách, ako sú ku pr.: horúčka, láмка, trpnutie, prsú, hlavy a zubov bolenia, štichanie, krče, influenza, bolenie bokov, (driek) žalúdk a pri mnohých ešte iných nehodách. 12 fliaš, alebo 6 duplovaných fliaš za 5 korún pošle bezplatne len jediný dorabateľ *Eugen V. Feller*, lekárnik v *Stubici*, Templom-uteza 18. (záhrebská stolica.)

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala, Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Jeden veriaci. My to vieme dávno, že váš duchovný otec má mnoho nepriateľov a že musí byť ostrážitý, ak chce týchto vlkov hltavých, ktorí so všetkých strán číhajú na stádo Božie odstrániť. Není to len u vás, ale je

to takmer u našich všetkých, ktorí sú za práva ľudu a spravodlivosť. Ale zato nebojte sa tých výstrach, lež tým lepšie usilujte sa ísť so zbrojom za svätú spravodlivosť a právo vopred. Predovšetkým lepšie dbajte o výchovu našej mládeže.

Odberateľ č. 2755. Každý veriaci, ktorý svojej povinnosti daňovo-cirkevnej zadosť učinil, má právo hlasovacie. Ba ešte i ten dlžník, ktorý svoju zaostalosť (rešť) vyrovná do 12 hod. dňom pred voľbou, tiež má právo volebné.

Pešbudinčan. Môžem Vám smelo povedať, že pevného sme presvedčenia, že s Božou pomocou podarí sa nám nielen to sriadiť, ale i tento majúci sa na novo utvorí tak zvaný korunový spolok. Veľká časť sa nám už aj prihlásila. Teda: bárs Vám je to aj ďaleko, predsa dobre bude, keď nie len Vy, lež i tí Vaši priatelia a znami pridete si to obzreť. Práve v túto nedeľu budeme o tých veciach pojednávať. Začiatok výb. zasadnutia bude o pol 3 hod. po poludní. Tak do videnia!

Farník K. P. v K. 1. Jestli sa dobre pamätáme na to, že kolko listov sme už z vašej obce dostali takých, v ktorých nič inšie nepíšete, ako jedine samé žaloby. Ráz žalujete sa, že máte veľké dane; že nemôžete si školu udržať a predsa zároveň toho chcete takto nemilo Bohu vyhadzovať svoje mozolne zarobené groše. Ak chceme byť dobrými kresťanmi, teda nevyhadzujme na takéto mŕtve čačky peniaze, s ktorými len hrabivým židom osožíme, ktorí smejú sa z nás — vraj — prostých kresťanov, ale radšej kupme chudobným chleba, zodejme nahých a bosých, čiňme skutky milosrdenstva. Veď tak i sám Kristus Pán kázal na vrchu: «Ty ale, keď almužnú dávaš, nech nevie ľavica tvoja, čo činí pravica tvoja.» Teda radšej venujte takéto peniaze nejakej úbohej sirote totižto žiakovi, v ktorom dá sa poznať oduševnosť, usilovnosť a slachetnosť ducha budúcnosti, veď i tak málo je pomedzi slov. kat. inteligentami vzdelaných ľudí, ktorí by sa nás zaujali, nás viedli. 2. Obráťte sa na vel. p. Richard Osvalda, Lenge o. p. Bélabánya. (Hontm.)

Drotár v Čechách. Najväčšie osady dolnozemskej Slovákov sú: Čaba, Komlós, Petrovce, Nadlak, Kovačica, Padina, Kysáč, Poľný-Birinčok, Selenča, Pivnica, Bánhedeš, Pitvároš, Hložany, Araoáč a Piliš. Na druhú otázku odpovieme Vám budúce. Keď budete posielat, teda adresujte takto: Edvard Sándorfi, VIII., Tavaszmézó-u. 19. Naši peštianski drotári sú nie tých náhľadov, ako vy sa nám zdáte byť. Veru žiaľbohu ani jeden z pomedzi nich nie je členom; no snád časom nahliadnu zapotrebné.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Kresťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Posol Svätého Antona. Decembrové číslo týchto vzácných novín presvedčí každého o tom, že novinky tie nielen dľa obsahu ale aj dľa zovňajšku sú všetkej chváli hodné. Na ukážku pošle sa z toho čísla každému, kto si to na karte žiada. Noví predplatitelia zdarma obdržia jednu knižočku s pekným čítaním. Kto získa päť nových predplatiteľov a celoročné predplatky týchže aj dopoše, ten «Posol Svätého Antona» za celý rok úplne zdarma bude dostávať. — «Posol Svätého Antona» vychodí mesačne raz na šesťnásť veľkých stranách a je krásnymi obrazmi zdobený. Predplatné je na celý rok 2 koruny, študujúcim, potom Šárišanom a Zemplínčanom 1 koruna 20 hal.; do cudzozemska 3 koruny a do Ameriky 75 centov. Prihlasujte sa takto: «Posol Svätého Antona», Budapesť, VIII. Szentkirályi-u. 28. — Tí predplatitelia, ktorí by si chceli dať pekne zaviazať všetky čísla «Posla Sv. Antona», nech sa hlásia u výš menovanej redakcie a ona im potom pošle pekné tabuľky ku väzbe za 1 korunu.

Venčok piesní a modlitieb zvláštne k úcte božského S. J. s povolením cirkevnej vrchnosti vydal *Karol Lenkei*, správca fary. Druhé opravené a zväčšené vydanie. Cena: neviazaného výtisku 45 hal. v plátne viazaného: 80 hal. Dostať u vydavateľa v Dretrekö-Csütörtök up. Láb, Pozsonym. *Slávnosť jasličkova* čili dve hry: I. *Pastieri pri jasličkách* (Vianočná hra pre školské dievky so spevami). II. *Pastuškovia*. (Vianočná hra pre školu so spevami.) Poslovenčil: Martin Lahvička, org. a hlavný učiteľ v Dolnej Krupej. Cena 30 hal.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadat budete. Adresujte takto: «Posol Svätého Antona» Budapesť, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdeca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite *údom III. radu sv. Františka*.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Beszttercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. Ludovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.)

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a profesor. K dostaniu v tlačiarni u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K. 7·35—7·85, peštianska K. 7·15—7·75, belehradská K. 7·35—7·80, banátska (76 kilogramová) K. 7·30—7·70. — *Raž*: K. 6·00—6·20. — *Jačmeň* na kým K. 5·40—5·70. — *Ovos*: prvotriedny 5·50—5·65, druhotriedny 5·40—5·50. — *Kukurica*: K. 6·10—6·25. — *Repica*: K. 10·00—10·50. — *Proso*: K. ————

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	13·40	12·90	12·50	12·00	11·70	11·40	10·80
č.		7	7½	8			
K.		9·60	8·00	6·20			

Strova: Veľký biely *bôb*: K. 9·75—10·50, tmavý K. 7·20—7·85, drobný K. 11·00—11·50, tarkavý K. ——. *Hrach*: K. 11·—12·00. — *Šošovica* veľká čistá K. 10·00—12·00. — *Konopné semä*: K. 9·00—9·50. — *Lanov semä*: prima K. 12·90—13·00. — *Rasca*: K. 29·00—30·00. — *Mak*: sivý K. 25·00—26·00, modrý K. 26·00—27·00. — *Eadník*: K. 7·00 do 7·50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* rafinovaný K. 87·00—88·00, kockový K. 89·00—90·00, kandis tiely K. 87·00, žltý K. 86·90 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Sviňská masť: budapeťianska K. 70·00 do 70·50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 147·00 do

148·00. Denaturalisovaný, k priemyselnými účelom jeden baril 35·50—36·00.

Petrolej: americký (*) vo veľkom K. 41·50 prima ruskô (***) K. 32·50 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 15·75—17·00, slavovský (1903) K. 16·00—16·50 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (120 kusové) K. 14·50 do 15·00, srbské (80—85 kus.) K. 15·50—16·00.

Ďateľinové semä: lucerna K. 55·00 do 60·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3·60—3·80, žlté K. 4·00—5·00 za 100 kilo.

Peniaze „mnoho“ peňazi!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jesli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

500 zlatých vyplátim tomu, komu by po upo rebovaní **Bartilovej ústnej vody**, jedna flaša a 35 kr. prinavratilo sa bolen e zubov alebo zápach 2 úst. (Za balenie platí sa 10 kr, osobyte). **E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/l, Sommergasse č 1.** Žiadajte si v lekárni **Bartilovu** vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakíh napobňovateľov, ten bud štedre odarený. Na miesta, kde by tato voda nebola k dostaniu, pošlem 7 flaš za 2 zl. 60 franko.

K. Brády

Na žalúdkovú nemoc trpiacim do pozornosti!

Známo je, že žalúdok je v prvom rade povolaný ku udržaniu zdravého a silného tela. Žalúdok prijíma ku zázivnosti určené jedlá a tieto následkom trovenia preto prepracuje, oby konečne v podobe krvi do tela sa ohostali.

Ku udržaniu zdravého žalúdka predovšetkým potrebné je úplné trovenie. Spôsob tohoto je riadny a ciel'uprimeraný život, zaživné a zdravé jedlá. Preto zdržujme sa t'ažko strovitel'nych, vel'mi horúcich alebo vel'mi studených jedal a nápojov, a práve tak chráuit' máme aj všetky ústronostj, ktoré by mali tiež následok úplného a škodného trovenia.

Avšak, bohužial', práve v tomto smere sa mnohoház vel'mi prechšujeme. Takto poostáva najviac počiatku neškodne sa ukazujúce pokazenie žalúdka, ako na príklad: nechut' k jedlu, grganie, zlé vydychovan'e, tlačenie žalúdka, nadutie žalúdka, zapečenie atd. atd. Za týmto herodkladu nasleduje: stále žalúdkové oslabnutie, klopanie sodia, hnusenie, búrenie krve, nespanie, dávenie, bolenie hlavy, slinový kašel a konečne ako prirodzené následky: oslabnutie, úplné schudnutie, b'ľadá tvár, málokrvnost', b'ľadačka, žltáčka, boľastná kolika, pečienkové choroby, zlatá žila, a dost' často aj p'ľuca nemoc.

Nech nezamešká tedy nikto zavčasu nejaký dobrý a účinkujúci chrániaci prostriedok upotrebovať, ktorý tak žalúdok, ako aj ozatné l'vdské ústrojnosti posil'ňuje, ulieci a v dobrom zdraví udržuje.

Takýto prostriedok je len jedine pravý, svetoznámy, zázračne liečiaci

BRADY-ho Mariacellské žalúdkové kvapky.

Cena jednej malej flašky 80 hal., cena veľkej flašky I kor. 40 hal.

Návod užívania pripojený je ku každej faske

K. Brády, lekárník opravdových mariacellských žalúdkových kvapiek vyznačený je viac tisícovými pod'akovaciami a uznávajúcimi listinami, oí desaťroči vyprobované, príjemnej h astej c'uti, istotne účinkujúci domáci liek' pri všetkých žalúdkových onemocneniach a od žalúdka pochodiacich nemociach.

Nie aby ku takým necenným kvapkám prišlo obecenstvo ako ktoré necitní padelatelja fslšujú, každému do pozornosti odporúčame, oby si pýtal len z liečivých tráv zhotovené, opravdivé Brády-ho mariacellské žalúdkové kvapky, na ktorých je ako ochranná známku, obraz blahoslavenej Panny Márie a na vonkajšom zapakovaní nachodí za podpis vynálezca K. Brády-ho.

139/l.

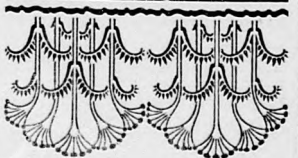
Oznamy prijíma

redakcia

„Krest'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ul. 28/a.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Vnemocnici Sv. Rochusa bolo už 136 pádov takých z pomedy ktorých ostalo úplne vyčistených 129. Od dávnejšej doby totiž upotrebuju na proti lámkam takzvané

REPARATOR.

Veľká flaša stojí 2 kor. — Malá flaška 1 kor. Chránime sa od napobíhajúcich. Hlavný sklad je: **Viekárni Korona, Budapešť, VIII., Kalvin tér.** Kdostaniu je aj po druhých lekárňach. Poštové rozposielanie je každodenné.

Do úctivej pozornosti odporúčam sam Svätého Antona Paduanského. Nežaisene mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že ctitelia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti neduhom žalúdka, nec utí k jedeniu, chudobe krve, hlavybôľu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného kréahu s opisom upotreby 1 koruna 20 halterov.

Jozefa Hübner, lekáreň Červeného kríža, Baja, Erzsébet királyiné-út 22. szám.

Najlepšie

Koše

„dodáva známa firma“

JOSEF MECERA

v Čelakovicih (Čechy).

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco zamene nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Vianočné dary 1903.

V New-Yorku a v Londíne nešialani ani európejskú suchu zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nütenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomto za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra vydlíčky
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci ližice
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice
- 1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne
- 2 kusy imponantné stolové svietniky
- 1 kus rajnové cukrové sitko

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr. Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včul len 6 zl. 60 kr. v najľavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nutra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento **neni kamstvo**

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepáči peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral, **ktorá utešeným svadbo a iným darom je,** ďalej do každej lepšej domácnosti prítiž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod Viedeň, II., Rembrandstrasse 193. Telefón 14597. Rozposielky na okolie s dobierkou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotna kova).

Výfah s tisície uznajúcich listov: S prvou zasielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár baron Bánffy jeho exell. S prvou zasielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zasielku. Naloča, Ján Majorossy, kanonik. Zasielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s amerického patentirovaného striebra pošlú. Bozovič, Kr.-Sárocska st. S. Keresztes hlavné slúžny.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž! R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojime: pri lámke, lúpaniu, astmatických neduhoch a bezsnivost, hučaniu v ušach, migrenu, klopaniu srdca, bobfisti hlavy a zubov po- žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraniu krve, krčoch, proti hlavných nemociach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mo- krosti poste e. slabosti, záduhu, isibli, bľadosti zá- ratu, zlomi sluchu, nemo- ciach nervov, influenze, všeobecnej slabosti a. t. d'. Nie tajný prostriedok

20-ročné choroby boly už takým spôsobom odstránené. Celkom zvláštnym spôsobom upozorujeme ctené obecenstvo, že môj aparat nema sa držať za aparat Voltu, ktorý na základe svojej neužitočnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kd-žto môj dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vy-mo-ranej liečacej síly zvláštnym spôsobom sú odporučané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dni nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj aparat upotrebit'. Malý aparat stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy. Veľký aparat 6 korun. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upotrebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-utca č. 18/C. Vadász-utca na rohu.

Sen zachránil mu život.

(Odtisk zakazaný.)

Skutočná udalosť zo života. — Rozpráva **Jan Schulz vo V. Komlóši.**

(Odtisk zakazaný.)

«Teda neveríš, že by jeden sen mohol zachrániť život človeku?»
Toto pýtal sa ma môj priateľ Karol, keď som ho vlni na Vianoce navštívil — a keď pochybujúc triasol som hlavou, pokračoval: «Počúvaj teda! Práve dnes je tomu rok, čo som bol u Jozefa, ktorého

znáš aj ty a ktorý je organistom, ten mi rozpovedal ako mu jeden sen zachránil život. Celá rodina jeho bola nemocná a aj on sám trpel na **influncu a na zapálenie pľúc**, už aj krv pluval, jeho testiná mala **žalúdočnú krčňu a pichalo ju v bokoch**, deti ležali mu na **zapálenie hrdla a šarlach** a trpeli na **bledačku**; sám organista bol taký chorý, že sa už aj ospovedal a keď večer zaspal, nikto nemal nádeje, že sa ešte kedý zobudí. Ale na druhý deň rano predsa sa zobudil a riekol svojej manželke:

«Marka, mne sa snívalo, že som si kúpil kalendár a vyzdravel som!»

Jozefova žena veľmi verila na sny a hneď aj kúpila jeden kalendár. Sotva že ho počala prezerat', napadla jej rozprávka: «Ochránca života», v ktorej opísané bolo liečenie všetkých chorôb chýrnym **Fellerovým Elsa-Fluidom**.

Mária už aj predtým bola objednala rozličné fluidy, ale tieto nič neosozily, len teraz zvedela, že jedine **Fellerov Elsa-Fluid** pomáha, ktorý je **len vtedy pravý**, keď je objednaný rovno od apatekára **Eugena V. Feller** v **Stubici, Templom-utca 18. sz. (záhrebská stolica)**.

Hneď nato telegraficky objednala 12 flášiek z **Fellerovho Elsa-Fluidu** za 5 korún, menej totiž nemožno dostať. Už na druhý deň došiel Elsa-Fluid a pán Feller zaplatil ešte aj poštovné útraty.

Ale chorý nechcel nič užiť, pánu farárovi a Marke, ktorí ho prosili, aby, oproboval užiť **pravý Fellerov Elsa-Fluid**, povedal:

«Mne už nič nepomôže, nechajte ma pokojne umrieť!» Ale keď úbohá jeho žena nariekajúc prosila, aby aspoň na svoje deti myslel, dal sa nahovorit'. Denne 20 kvapôk dali mu užiť na cukre a krem toho viackrát natreli mu celé telo Elsa-Fluidom a hneď cítil sa lepšie. Zaraz objednal si ešte 48 flášiek Elsa-Fluidu za 16 korún a za 4 koruny

6 balíkov **Elsa-piluliek** (o ktorých tiež čítal, že veľmi dobre liečia žalúdočnú nemoce) a o 3 týždne tak on, jako i jeho deti a testiná, ktorí všetci užívajú **Fellerov Elsa-Fluid**, úplne vyzdraveli.

«Hľa» — riekol mi priateľ Karol — «takto zachránil sen život jednej celej rodine.» Keď sa po dedine roznesol chýr o podivuhodnej liečivej sile **Fellerovho Elsa-Fluidu**, všetci chorí objednali si z tohoto výtečného domáceho prostriedku a všetci presvedčili sa, že **pravý Fellerov Elsa-Fluid** úplne a rýchlo lieči **rheumu, opuchlé nohy, obličkovú nemoc, opuchliny, pichanie zimnicu, pakošnicu, chromé ruky a nohy, klepanie, srdca, vzdychavosť, hučanie v ušach, bolenie zubov a zlý zápach úst, zvlášte ale slabosť očí a nervové choroby, nemoce hrtana a hrdla, škrofle, rany, zmrzle údy, ružu, plusgiery a bradovce**. Ľudia dali užívať **Fellerov Elsa-Fluid** aj deťom proti zlatke, horúčke, osýpkam, **zachrypntiu, kašfu**, proti hlístam, natreli deťom telo **Fellerovým Elsa-Fluidom**, keď mali výsyp na tvári, alebo na tele, ba, keď mali na hlave homporu a **Fellerov Elsa-Fluid** vždy osožil. Aj takí ľudia, ktorí ešte so

«Mne už nič nepomôže, — riekol — nechajte ma pokojne umrieť.»

žiadnym **Elsa-Fluidom** neboli spokojní, teraz ho počínajú chváliť.

Mne priateľ veľkú radosť urobil, že mi to všetko rozpovedal, lebo aj ja sám už od dávnejšieho času trpel som na **slabosť a nočné potenie**, krem toho nemohol som jesť, mal som zú stolicu a trápilo ma **kyslé grganie** (ryhanie), paliły ma obličky a hlava sa mi točila, následkom čoho bol som taký rozčulený a nervosny, že som ani spať nemohol.

Aj ja som si teda dal doniesť od lekárniky **Feller** 2 tucty **Elsa-Fluidu** za 8 korún 60 halierov a 6 balíkov **Elsa-piluliek** na prehanie za 4 koruny a s čistým vedomím môže každý povedať že **Fellerov «Elsa-Fluid»** je najlepší prostriedok. Kto je chorý predovšetkým ne h oprobuje a objedná si ho od lekárniky **EUGENA V. FELLERA, Stubica, Templom-utca 18. (záhrebská stolica)**. Každý mi bude povďačný za dobrú radu.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z essencií príjemne voňajúcich bylín so známkou „Elsa“)

musí na všetkých úpravách a na každej flaške nosiť takúto ochrannú známku, jaká je tu vyobrazená s menom «Elsa» a s podpisom «Feller». — Zdravotníckymi vrchnosťami preskúmaný a odobrený prostriedok a na výstavách v Paríži, v Ríme, v Londýne, v Nizze a v Berlíne **Fellerov «Elsa-Fluid»** vyznačený bol zlatou medailou, krížom a čestným diplomom v novjšom ale čase španielsky rád červeného kríža vyznačil shotoviteľa «Fluidu» záslužnou striebornou medailou. Objednávajte si **Fellerov «Elsa-Fluid»** ten poštovou dobičkou, alebo za vopred zaslané peniaze.

Cena opravdového Elsa-Fluidu:

Aj sportom, škatulou a návodom k upotrebeniu!	12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš	5 korún — hal.
24 „ „ „ „	12 „ „ „ „	8 „ 60 „
36 „ „ „ „	18 „ „ „ „	12 „ 40 „
48 „ „ „ „	24 „ „ „ „	16 „ — „
60 „ „ „ „	30 „ „ „ „	20 „ — „

Zdarma dostanete pokaždým opätovne objednanom tucte **Elsa-Fluidu** 1 flašku.

Ďalej odporúčajú sa **FELLEROVE**

Rebarbara-Elsa-Pilulky

Najlepší, najlacnejší, tisíckrát vyprobovaný prostriedok na **prehanie**; účinkuje rýchle, isto, bezbolestne, zvyšuje chuť k jedeniu a napomaha trávenie, čistí a uľavuje bôle a choroby žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon balík (6 škatuliek) s úpravou stojí 4 koruny franko.

Ponevác najnovšie **Fellerov Elsa-Fluid** často pod všetkými podobne znejúcimi menami padelajú, prosí sa ctený čitateľ, aby pozoroval na meno „**Feller**“, a nech nepomýli opravdivý **Fellerov Elsa-Fluid** s podobne znejúcimi padelaniami (ako na príklad **Gold-Elsa-Fluid, Lujza-Fluid** atď.). Nesvedomiti ľudia ešte aj ochrannú známku napodobňujú, teda aj «ochranná známka» je len vtedy opravdivá keďže je vidno na nej mená «Feller» a «Elsa».

Len **Fellerov-Elsa-Fluid** je pravý! Jestli sa jeden list náhodou ztratí žiadučno je písať list **rekommandovaný**.

Kto chce dostať **Fellerov Elsa Fluid**, a pravé **Fellerove Elsa-pilulky**, nech si objedná listovne a jasno napíše adresu jediného dorábatefa:

Eugen V. Feller, lekárnik,
dvorný dodavateľ jeho cis. a kráľ. výsosti princa Filipa Bourbona
Stubica, Templom-utca 18. (záhrebská stol.)

Hlavný sklad v Budapešti: u lekárniky **Jozefa Töröka**, Kráľovská ulica č. 12. v lekárni «Nádor» dra **Eggera Vaci-körut** č. 17. a v lekárni **Bélu Zoltána**, Szabadság-tér.

Váš **Elsa-Fluid** pri 72 ročnej mojej matke, ktorá jej zrak už celkom bola ztratila, (a len s okuliarmi vydela), tak výborne účinkoval, že sa nemôže dosť nachváliť, keď s jej zrakom všetky barvy rozozná; tak píše.

V Gmünde.

Franco Hora,
železničný strážnik.

Ponevác po upotrebení 6 fliaš z Vášho **Elsa-Fluidu**, bolenie zubov, žalúdočnú bolest a lámame v kostách mi prestalo, som presvedčený, že tento liek pre celý svet je najlepší.

V Perjámosi, XI/22. 1903.

Jakup Recktenwald.